

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/2019-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júna 2019 v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Miroslava Duriša, Jany Laššákovej, Mojmíra Mamojku, Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval návrh Kresťanskodemokratického hnutia, Šafárikovo námestie 77/4, Bratislava, zastúpeného advokátmi JUDr. Petrom Kubinom a JUDr. Danielom Lipšicom, LL.M., obaja Štefánikova 15, Bratislava, na začatie konanie podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnosti a zákonnosti volieb do Európskeho parlamentu, konaných na území Slovenskej republiky 25. mája 2019, za účasti koalície Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia a politických strán SMER – sociálna demokracia, Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko, Sloboda a Solidarita, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti a takto

r o z h o d o l :

Návrh Kresťanskodemokratického hnutia sa z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 4. júna 2019 doručený návrh Kresťanskodemokratického hnutia, Šafárikovo námestie 77/4, Bratislava (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátmi JUDr. Petrom Kubinom a JUDr. Danielom Lipšicom, LL.M., obaja Štefánikova 15, Bratislava, ktorým navrhovateľ napáda ústavnosť a zákonnosť volieb do Európskeho parlamentu konaných na území Slovenskej republiky 25. mája 2019 (ďalej len „voľby“), a to v rozsahu uznesenia Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „komisia“) č. 49/6/2 prijatého na zasadnutí komisie konanom 25. – 26. mája 2019, ktorým komisia konštatovala, že kandidátkou, na ktorú sa aplikuje § 220a zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), je kandidátka [REDACTED] (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Napadnutému uzneseniu navrhovateľ vytýka porušenie čl. 152 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 31 ústavy, porušenie § 220a volebného zákona, porušenie čl. 223 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 1 ods. 1 Aktu o voľbách členov Európskeho parlamentu prijatým rozhodnutím Rady č. 76/787/ECSC z 20. septembra 1976 v znení neskorších zmien a doplnení.

3. Z územného hľadiska navrhovateľ napáda voľby ako celok, keďže výsledok sa týka celého územia Slovenskej republiky. Z vecného hľadiska napáda len výsledok volieb (teda nie ich prípravu ani výkon, sčítanie hlasov a jeho výsledky a ani počet hlasov získaných jednotlivými subjektmi zúčastnenými na voľbách), a to iba v časti uznesenia č. 49/6/2 (pozn. napadnuté uznesenie).

4. Ako vo svojom návrhu uvádza navrhovateľ, «Dňa 26. mája 2019 vyhlásila Komisia nasledovné výsledky volieb:¹⁷

Subjekt	Počet získaných platných hlasov	Podiel získaných platných hlasov v %
<i>Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia</i>	198 255	20,11
<i>SMER - sociálna demokracia</i>	154 996	15,72
<i>Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko</i>	118 995	12,07
<i>Kresťanskodemokratické hnutie (navrhovateľ)</i>	95 588	9,69
<i>Sloboda a Solidarita</i>	94 839	9,62
<i>OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO)</i>	51 834	5,25

... Na základe týchto výsledkov bolo podľa § 94 ods. 1 Volebného zákona určené republikové volebné číslo (ďalej len „RVČ“) v hodnote 47 634. RVČ je podielom celkového súčtu platných hlasov získaných postupujúcimi účastníkmi Volieb (714 507) a celkového počtu pridelených mandátov (14) zvýšeného o 1. Toto číslo je „hodnotou“ jedného mandátu vyjadrenou počtom voličských hlasov.

... Následne sa uskutočnilo prvé kolo pridelenia mandátov (prvé skrutínium) podľa § 94 ods. 2 Volebného zákona. V prvom skrutíniu boli mandáty pridelené nasledovne:¹⁸

Subjekt	Podiel získaných hlasov a RVČ	Počet pridelených mandátov	Zostatok delenia
<i>Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia</i>	4,1620	4	7 719
<i>SMER - sociálna demokracia</i>	3,2539	3	12 094
<i>Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko</i>	2,4981	2	23 727
<i>Kresťanskodemokratické hnutie (navrhovateľ)</i>	2,0067	2	320
<i>Sloboda a Solidarita</i>	1,9910	1	47 205
<i>OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO)</i>	1,0882	1	4 200

... Keďže v prvom skrutíniu nebolo pridelených všetkých 14 mandátov ale len 13, na pridelenie štrnásteho mandátu sa uskutočnilo druhé skrutínium podľa § 94 ods. 4 Volebného zákona. V druhom skrutíniu bol tento štrnásty mandát pridelený strane Sloboda a Solidarita, pretože po prvom skrutíniu vykázala najvyšší zostatok delenia (t. j. najvyšší

¹⁷ Údaje pochádzajú z informácií zverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky na internetovej stránke <https://volbysr.sk/sk/>, pričom uvádzame len výsledky tých účastníkov Volieb, ktorí prekročili prah 5% získaných platných hlasov a získali tak zastúpenie v Európskom parlamente (postupujúci účastníci Volieb). Volebné výsledky nepostupujúcich účastníkov Volieb nie sú pre účely tohto návrhu relevantné.

¹⁸ Ibid. V prvom skrutíniu sa podľa § 94 ods. 2 Volebného zákona sa každému postupujúcemu subjektu prideliť toľko mandátov, koľkokrát je RVČ obsiahnuté v súčte platných hlasov, ktoré tento subjekt získal.

počet hlasov „neskonzumovaných“ mandátmi pridelenými v prvom skrutíniu). Tento mandát získal kandidát [REDAKOVANÉ], ktorý bol po zohľadnení prednostného hlasovania na 2. mieste kandidátnej listiny strany Sloboda a Solidarita.¹⁹

... Výsledný stav pridelenia mandátov postupujúcim účastníkom Volieb po poslednom (druhom) skrutíniu a po pridelení všetkých mandátov je teda nasledovný:²⁰

Subjekt	Počet pridelených mandátov
Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia	4
SMER - sociálna demokracia	3
Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko	2
Kresťanskodemokratické hnutie (navrhovateľ)	2
Sloboda a Solidarita	2
OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO)	1

... Navrhovateľovi teda boli na základe výsledkov Volieb (správne) pridelené 2 mandáty, a to obidva už v prvom skrutíniu. Druhý z týchto mandátov pripadol podľa § 94 ods. 5 Volebného zákona kandidátke [REDAKOVANÉ], ktorá kandidovala na 2. mieste kandidátnej listiny navrhovateľa...

... Keďže štrnásty mandát patrí Slovenskej republike iba za predpokladu uskutočnenia Brexitu, bolo po pridelení všetkých mandátov ešte potrebné určiť, ktorý mandát bude podmienený uskutočnením Brexitu podľa § 220a Volebného zákona. Za týmto účelom Komisia prijala Napadnuté uznesenie, ktorým určila, že takto podmieneným bude práve mandát pridelený navrhovateľovi a jeho kandidátke [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že navrhovateľ vykázal najnižší zostatok delenia.

... Komisia Napadnutým uznesením porušila čl. 154 ods. 2 Ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 31 Ústavy.

... Základnou ústavnou požiadavkou na výklad a aplikáciu právnych noriem je povinnosť každého štátneho orgánu vykladať a aplikovať právnu normu v súlade s Ústavou,²³ pokiaľ možnosť takéhoto výkladu a aplikácie existuje. Nesúlad právnej normy s Ústavou je možné vysloviť len vtedy, ak neexistuje žiadna možnosť jej ústavne

¹⁹ Ibid. V druhom skrutíniu sa podľa § 94 ods. 2 Volebného zákona sa pridávajú zostávajúce mandáty postupujúcim subjektom podľa výšky zostatku delenia (t. j. podľa počtu získaných hlasov, ktoré im zostali „neskonzumované“ mandátmi pridelenými v prvom skrutíniu), a to postupne od najvyššieho zostatku delenia. Keďže v prípade Volieb sa v druhom skrutíniu pridieval iba 1 mandát, bol tento pridelený strane Sloboda a Solidarita ako subjektu s najvyšším zostatkom delenia a získal ho kandidát určený postupom podľa § 94 ods. 5 Volebného zákona.

²⁰ Údaje pochádzajú z informácií zverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky na internetovej stránke <https://volbysr.sk/sk/data03.html>.

konformného výkladu a aplikácie, t. j. keď jediným ústavne konformným spôsobom jej aplikácie je danú normu neaplikovať. Ak existuje čo len jedna možnosť jej ústavne konformného výkladu a aplikácie, štátne orgány sú povinné ju práve takto vykladať a aplikovať.²⁴ Táto povinnosť sa vzťahuje aj na Komisiu, ktorá je bez akýchkoľvek pochybností štátnym orgánom.

... Zákonodarca v texte § 220a Volebného zákona stanovil, že podmieneným bude mandát toho účastníka volieb, ktorý „vykázal najmenší zostatok delenia“. Nešpecifikoval však, či má ísť o najmenší zostatok delenia po prvom skrutíniu alebo po poslednom skrutíniu (t. j. po úplnom rozdelení všetkých mandátov). Zákonodarca teda nezohľadnil výslovne v texte tohto ustanovenia bežnú skutočnosť, že k rozdeleniu mandátov môže dochádzať (a v praxi často dochádza) vo viac ako jednom skrutíniu. Ak by sa totiž predmetné ustanovenie odkazovalo na najmenší zostatok delenia po poslednom skrutíniu, čiže po úplnom rozdelení všetkých mandátov, stav napadnutý týmto návrhom by nemohol vzniknúť. Túto otázku je tak potrebné zodpovedať pomocou ústavne konformného výkladu.

... Pre jednoduchšie pochopenie situácie možno pridelovanie mandátov podľa § 94 Volebného zákona charakterizovať ako proces, v ktorom si každý z postupujúcich účastníkov volieb „kupuje“ mandáty za hlasy získané vo Vol'bách, pričom plná cena jedného mandátu je daná počtom hlasov vyjadreným RVČ. Každý postupujúci účastník volieb si takto „kúpi“ toľko mandátov, koľko si môže za svoje hlasy najviac dovoliť (t. j. koľkokrát je RVČ obsiahnuté v súčte jeho získaných hlasov; § 94 ods. 2 Volebného zákona). Zvyšok hlasov, ktorý je u každého uchádzača logicky nižší než RVČ, predstavuje jeho „zostatok delenia“.

... Každý mandát pridelený účastníkovi volieb „skonsumuje“ získané hlasy daného účastníka: (a) v počte RVČ v prvom skrutíniu; a (b) v prípade účastníka, ktorému bol pridelený mandát v poslednom skrutíniu, aj v počte všetkých zostávajúcich hlasov v poslednom skrutíniu. Pojem „zostatok delenia“ používaný Volebným zákonom teda znamená počet hlasov, ktoré po príslušnom skrutíniu, po ktorom sa zostatok delenia meria, zostali u daného účastníka volieb neskonsumované mandátmi dovtedy pridelenými tomuto účastníkovi volieb. To znamená, že účastníkovi volieb, ktorý dostal v poslednom skrutíniu

²³ Čl. 152 ods. 4 Ústavy. DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 1585-1587.

²⁴ PL. ÚS 15/1998.

mandát za svoje zostávajúce hlasy z predchádzajúceho skrutínia (t. j. za svoj zostatok delenia), už po tomto poslednom skrutíniu žiaden zostatok delenia (t. j. hlasy neskonzumované pridelenými mandátmi) nezostáva, a teda v matematickom vyjadrení je tento zostatok delenia nulový, prípadne záporný.

... Na základe výsledkov Volieb si tak v prvom skrutíniu navrhovateľ takto „kúpil“ za „plnú cenu“ 2 mandáty a strana Sloboda a Solidarita si kúpila 1 mandát. Keďže v prvom skrutíniu sa takto podarilo rozdeliť len 13 mandátov, uskutočnilo sa druhé (a posledné) skrutínie, v ktorom bol „v ponuke“ zostávajúci 1 mandát. Ten získala strana Sloboda a Solidarita, avšak ho získala „so zľavou“ za nižšiu cenu, než za akú kúpili všetci ostatní účastníci volieb všetky ostatné mandáty. Ak by celý proces skončil v tomto bode, neexistoval by žiadny spor.

... Postupom podľa § 220a Volebného zákona sa (prinajmenšom dočasne) účastníkovi volieb prakticky aj právne odoberá možnosť vykonávať získaný mandát, pričom táto možnosť sa stáva podmienenou a závislou od budúcej no nejstej udalosti (Brexitu). Dotknutý mandát sa tak v porovnaní s ostatnými mandátmi oslabuje a stráca na kvalite. Týmto postupom sa nad rámec štandardných pravidiel prerozdelenia mandátov závislých od matematickej náhody upravených v § 94 Volebného zákona zasahuje do výsledku demokratických volieb (t. j. do vyjadrenej vôle voličov), ktorý sa v prípade každého ich účastníka meria jedine počtom získaných hlasov a jeho porovnaním so ziskami ostatných účastníkov. Preto je potrebné zabezpečiť, aby tento zásah bol uskutočnený v čo najmenšej miere a aby čo najviac rešpektoval vôľu voličov (zdroja moci) vyjadrenú odovzdanými platnými hlasmi.

... Ústavné konformný výklad a aplikácia § 220a Volebného zákona teda znamená taký výklad a aplikáciu tejto právnej normy, ktoré rešpektujú legitimitu zdroja moci, výsledok demokratického hlasovania voličov a princíp rovnosti volebného práva a z neho vyplývajúcej rovnakej hodnoty hlasu každého voliča prinajmenšom v týchto štyroch ohľadoch:

(a) Výsledok prerozdelenia mandátov by sa mal čo najmenej odchyľovať od ich presného pomerného rozdelenia podľa výsledku volieb.

Volby nie sú matematika. Preto je matematicky presne pomerné rozdelenie mandátov podľa výsledku volieb v zastupiteľskej demokracii len teoretickou ilúziou. Realita a miera

jej odlišnosti od matematiky je daná volebným systémom a pravidlami prerozdelenia mandátov upravenými vo Volebnom zákone. Je preto akceptovateľné, ak vo volebnom obvode získajú viacerí účastníci volieb rovnaký počet mandátov napriek rozdielnemu absolútnemu počtu získaných hlasov. To isté platí ak niektorý účastník volieb získa viac mandátov ako iný účastník, ktorý získal menej hlasov, aj napriek tomu, že prvý účastník nezískal násobne vyšší počet hlasov. Je však demokraticky neakceptovateľné a nevysvetliteľné, ak účastník volieb s vyšším počtom získaných hlasov dosiahol horší volebný výsledok (získal menej mandátov, resp. v tomto konkrétnom prípade menej nepodmienенých mandátov) než iný účastník tých istých volieb s nižším počtom získaných hlasov.

Ak sa už teda odchýlkam od presného prerozdelenia odchýlkam nedá zabrániť, potom treba pri výklade a aplikácii Volebného zákona postupovať tak, aby tieto odchýlky boli aspoň čo najmenšie a aby neboli také veľké, že by tým zasahovali do rovnosti volebného práva a demokratickej legitimacy mandátu viac než je absolútne nevyhnutné.

(b) Postup podľa § 220a Volebného zákona je potrebné uplatniť voči tomu mandátu, ktorý bol získaný za najnižší počet hlasov.

Mandát nadobudnutý za „plnú cenu“ vyjadrenú RVČ má vyššiu demokratickú legitimitu než mandát nadobudnutý „so zľavou“ za najvyšší zostatok delenia (zostatok neskonzumovaných hlasov) po prvom skrutíniu, pretože za prvým mandátom stojí viac platných voličských hlasov než za druhým.

Neexistuje preto žiaden rozumný ani ústavne konformný dôvod oslabovať mandát s plnou demokratickou legitimitou ak existuje k dispozícii mandát s nižšou demokratickou legitimitou. V prípade rozhodovania o tom, ktorý z týchto dvoch mandátov má byť urobený dočasne alebo trvalo neuplatniteľným (t. j. oslabený) postupom podľa § 220a je preto potrebné chrániť držiteľa mandátu s plnou demokratickou legitimitou na úkor držiteľa mandátu so slabšou demokratickou legitimitou.

(c) Postup podľa § 220a Volebného zákona nemôže privodiť účastníkovi volieb horší volebný výsledok než dosiahol iný účastník tých istých volieb s nižším počtom získaných hlasov.

Takýto postup by išiel priamo proti vôli voličov vyjadrenej v demokratických voľbách, pretože by viedol k zníženiu hodnoty hlasu každého voliča úspešnejšieho účastníka

volieb a zodpovedajúcemu zvýšeniu hodnoty hlasu menej úspešného účastníka volieb bez toho, aby na to existoval ústavne ospravedlniteľný dôvod. Išlo by o zásah do volebného práva, ktorý nespĺňa test proporcionality najmä preto, že je k dispozícii iné riešenie, ktoré je spravodlivejšie a viac šetrí demokratické princípy a rovnosť volebného práva.

(d) Postup podľa § 220a Volebného zákona nemôže privodiť žiadnemu účastníkovi volieb takú ujmu, ktorá by nebola úmerná jeho počtu získaných hlasov vo voľbách.

Je zrejmé, že účastník volieb, proti ktorému sa postup podľa § 220a Volebného zákona uplatní, tým utrpí určitú ujmu v porovnaní so situáciou, ak by sa tento postup voči nemu neuplatnil. Ujma spočíva konkrétne v tom, že jeden z jeho získaných mandátov bude dočasne alebo trvalo neuplatniteľným (t. j. oslabený) a podmienený budúcou neistou udalosťou. Z ústavného hľadiska by preto problém predstavovala iba taká ujma, ktorú by nebolo možné odvodiť od počtu získaných voličských hlasov dotknutého účastníka, resp. ktorá by u konkrétneho účastníka volieb (v porovnaní s ostatnými účastníkmi tých istých volieb) podstatným spôsobom narušala vzťah priamej úmernosti medzi počtom získaných hlasov a počtom získaných mandátov.

... Ustanovenie § 220a Volebného zákona by sa teda ústavne konformným spôsobom malo vykladať a uplatniť tak, že postihne toho účastníka volieb, ktorý vykazuje najnižší počet hlasov neskonsumovaných pridelenými mandátmi (resp., slovami Volebného zákona, najmenší zostatok delenia) až po rozdelení všetkých 14 mandátov, a nielen 13 mandátov rozdelených v prvom skrutíniu. Takýto postup zabezpečí, že (a) keď už má byť nejaký mandát dočasne alebo trvalo neuplatniteľný a podmienený (t. j. oslabený), bude to práve ten mandát, ktorý sa opiera o najslabšiu demokratickú legitimitu spomedzi všetkých rozdelených mandátov a (b) nedôjde k situácii, že by ktorýkoľvek účastník volieb získal menej (nepodmienených) mandátov než menej úspešný účastník s nižším počtom získaných hlasov. Tento výklad pritom ani nevyžaduje odchýliť sa od textu § 220a Volebného zákona, pretože nie je v rozpore s týmto textom, len ústavne súladným spôsobom vyplňa medzery, ktoré v tomto texte zanechal zákonodarca.

... Ak by sa tento výklad uplatnil v prejednávacom prípade, potom by platilo, že po rozdelení všetkých mandátov (po druhom/poslednom skrutíniu) mala najmenší zostatok delenia strana Sloboda a Solidarita, pretože tej po pridelení posledného (štrnásteho) mandátu v druhom/poslednom skrutíniu neostal žiadny neskonsumovaný hlas a jej zostatok

delenia bol (v závislosti od pohľadu) buď nulový alebo záporný. To je v každom prípade menej než zostatok delenia vykázaný navrhovateľom, ktorý bol kladný. Pri takomto ústavne konformnom výklade a aplikácii § 220a Volebného zákona by sa toto ustanovenie uplatnilo vo vzťahu k mandátu [REDAKOVANÉ], ktorý bol po zohľadnení prednostného hlasovania na 2. mieste kandidátnej listiny strany Sloboda a Solidarita. Takýto výsledok by bol v súlade so všetkými štyrmi princípmi uvedenými v bode 37 vyššie.

... Komisia však § 220a Volebného zákona vykladala a aplikovala v rozpore s Ústavou, pretože ho aplikovala na účastníka Volieb, ktorý vykázal najmenší zostatok delenia po prvom skrutíniu, teda ešte predtým, ako bolo rozdelených všetkých 14 mandátov. Tak sa stalo, že hoci štrnásty mandát so slabšou demokratickou legitimitou získala strana Sloboda a Solidarita v druhom skrutíniu, Komisia prijatím Napadnutého rozhodnutia arbitrárne oslabila mandát navrhovateľa, ktorý sa opiera o plnú demokratickú legitimitu.

... Nesprávnym a ústavne nesúladným výkladom a aplikáciou § 220a Volebného zákona Komisiou proti navrhovateľovi vznikla navrhovateľovi ujma, keď namiesto 2 nepodmienených mandátov mu bol pridelený 1 nepodmienený a 1 podmienený. Táto ujma pritom nie je odvoditeľná od počtu hlasov získaných navrhovateľom (95 588) nakoľko strane Sloboda a Solidarita boli pridelené 2 nepodmienené mandáty napriek nižšiemu počtu získaných hlasov (94 839). Ak by Komisia vykladala a aplikovala toto ustanovenie ústavne konformným spôsobom a v súlade s princípmi uvedenými v bode 37 vyššie, potom ujma utrpená stranou Sloboda a Solidarita z tohto dôvodu by bola plne odvoditeľná z jej (nižšieho) počtu získaných hlasov v porovnaní s navrhovateľom. Bolo by teda v plnom súlade s princípmi uvedenými v bode 37 vyššie, ak by navrhovateľ pri počte 95 588 získaných hlasov získal 2 nepodmienené mandáty a strana Sloboda a Solidarita pri počte 94 839 získaných hlasov získala 1 nepodmienený a 1 podmienený mandát...

... Podľa článku 223 ods. 1 ZFEU:

„Európsky parlament vypracuje návrh s cieľom prijať ustanovenia potrebné na umožnenie priamych a všeobecných volieb jeho poslancov konané jednotným postupom vo všetkých členských štátoch alebo v súlade so zásadami spoločnými pre všetky členské štáty. Rada po udelení súhlasu Európskeho parlamentu vyjadrenom väčšinou hlasov svojich členov v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom jednomyselne prijme potrebné

ustanovenia. Tieto ustanovenia nadobudnú platnosť po ich schválení členskými štátmi v súlade s ich príslušnými vnútroštátnymi ústavnými požiadavkami.“

... Potrebné ustanovenia spomínané vo vyššie citovanom článku ZFEU sú obsiahnuté v Akte. Podľa článku 1 ods. 1 Aktu:

„V každom členskom štáte sú poslanci Európskeho parlamentu volení systémom pomerného zastúpenia, a to na základe zoznamu alebo jedného prenosného hlasu.“

... Aj keď právo Európskej únie ponecháva podrobnú úpravu pravidiel pre voľby členov Európskeho parlamentu na národnú legislatívu členských štátov, ustanovuje podstatnú a základnú požiadavku, že musí ísť o voľbu systémom pomerného zastúpenia. Túto požiadavku musia členské štáty pri prijímaní národnej legislatívy rešpektovať.

... Volebný systém pomerného zastúpenia je založený na vzťahu priamej úmernosti medzi počtom získaných hlasov účastníka volieb a počtom mandátov pridelených na základe získaných hlasov. V tomto systéme teda platí, že čím väčší počet hlasov účastník volieb získa, tým väčší počet jeho mandátov.³²

... Aj keď za určitých okolností (bližšie pozri bod 37(a) vyššie) možno pripustiť, aby aj vo volebnom systéme pomerného zastúpenia dvaja alebo viacerí účastníci volieb s rozdielnym počtom získaných hlasov získali rovnaký počet mandátov, nie je prípustné, aby medzi počtom získaných hlasov a konečným volebným výsledkom (počtom získaných mandátov) bol vzťah nepriamej úmernosti. Vtedy pomerný systém volebného zastúpenia prestáva byť pomerným a stáva sa nepomerným a nedemokratickým, pretože nielenže nereflektuje vôľu voličov vyjadrenú vo voľbách, ale ju priamo neguje.

... Napadnutým uznesením preto Komisia spôsobilá, že vo voľbách sa v rozpore s čl. 223 ods. 1 ZFEU a čl. 1 ods. 1 Aktu nepoužil volebný systém pomerného zastúpenia ale iný, právom Európskej únie nepovolený volebný systém, v ktorom bol jeden účastník volieb za vyšší volebný zisk potrestaný arbitrárnym oslabením jedného z mandátov, ktoré získal, zatiaľ čo iný účastník tých istých volieb, ktorý získal menej hlasov, získal viac nepodmienených mandátov a teda v konečnom dôsledku dosiahol lepší volebný výsledok ako prvý účastník volieb s vyšším počtom získaných hlasov. Tým Komisia porušila uvedené ustanovenia ZFEU a Aktu...

³² CIBULKA, L. a kol.: Ústavné právo Slovenskej republiky (Štátoveda). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2013, s. 138.

... Vo voľbách sa prejavuje vôľa primárneho zdroja moci, a preto do výsledku demokratického volebného procesu je prípustné zasiahnuť súdnym rozhodnutím len vo výnimočnom prípade. Na to, aby Ústavný súd svojím rozhodnutím mohol zasiahnuť do výsledku volieb, je potrebné preukázať, že namietané porušenie predpisov bolo natoľko závažné, že mohlo ovplyvniť konečný výsledok volieb.³³

... Predovšetkým zdôrazňujeme, že vzhľadom na úzky rozsah napadnutia Volieb týmto návrhom (len v rozsahu Napadnutého uznesenia) požadované súdne rozhodnutie nijako nezasahuje do výsledku demokratického hlasovania voličov, ale má za cieľ práve úplne zosúladiť konečný výsledok volieb vyhlásený Komisiou s výsledkom demokratického hlasovania voličov.

... Namietané porušenie Ústavy, Volebného zákona, ZFEU a Aktu nielen mohlo ovplyvniť, ale aj skutočne ovplyvnilo konečný výsledok volieb. Navrhovateľ má v dôsledku Napadnutého uznesenia 1 nepodmienený mandát a 1 podmienený mandát, hoci podľa výsledku hlasovania voličov vyjadreného počtom získaných hlasov by mal mať 2 nepodmienené mandáty. Naproti tomu strana Sloboda a Solidarita, ktorej voliči dali vo Voľbách menej hlasov než navrhovateľovi, má v dôsledku Napadnutého rozhodnutia 2 nepodmienené mandáty. Tento výsledok mal byť presne opačný. Ak by Napadnuté uznesenie rešpektovalo príslušné ustanovenia Ústavy, Volebného zákona, ZFEU a Aktu (bližšie pozri časť G vyššie), mal by navrhovateľ 2 nepodmienené mandáty a strana Sloboda a Solidarita by mala 1 nepodmienený mandát a 1 podmienený mandát, čo by plne zodpovedalo výsledku demokratického hlasovania voličov vo Voľbách.

... Týmto je preukázané, že namietané porušenie bolo natoľko závažné, že ovplyvnilo konečný výsledok volieb vyhlásený Komisiou, a že tento výsledok, ktorý je pre navrhovateľa neoprávnene nepriaznivý (resp. oveľa menej priaznivý než by bol, ak by k namietanému porušeniu nedošlo) nastal v príčinnej súvislosti s týmto namietaným porušením. Namietané porušenie je bezprostrednou príčinou tohto stavu, pretože Napadnuté uznesenie priamo vyvolalo namietaný nepriaznivý výsledok Volieb pre navrhovateľa.»

5. Jadrom návrhu je teda tvrdenie, že komisia napadnutým uznesením vyložila a aplikovala § 220a volebného zákona ústavne nekonformným spôsobom, keď

³³ PL. ÚS 27/99, PL. ÚS 26/03.

tzv. podmienený mandát určila podľa zostatku delenia po prvom skrutíniu, namiesto zostatku delenia po druhom skrutíniu, a to napriek skutočnosti, že k určeniu podmieneného mandátu došlo nie po prvom skrutíniu, ale po druhom skrutíniu. V dôsledku tohto nesprávneho výkladu došlo (na neurčitú dobu, kým nadobudne právnu účinnosť odchod Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie) v rozpore s princípom pomerného zastúpenia k znemožneniu výkonu mandátu riadne zvolenej kandidátky navrhovateľa, [REDAKOVANÉ], a zároveň došlo k protizákonnému a protiústavnému zvýhodneniu politickej strany Sloboda a Solidarita [zvolenému kandidátovi tejto strany [REDAKOVANÉ] bol pridelený mandát až v druhom skrutíniu a jeho mandát má de facto nižšiu legitimitu, keďže tento mandát – na rozdiel od obidvoch mandátov navrhovateľa – nebol získaný plným počtom požadovaných hlasov (tzv. republikové volebné číslo), ale len hlasmi zostatku delenia po prvom skrutíniu], čím došlo k porušeniu slobodnej súťaže politických síl.

6. Vzhľadom na uvedené sa navrhovateľ domáha, aby ústavný súd rozhodol takto:

„I. Uznesenie Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán č. 49/6/2 prijaté na jej 49. zasadnutí konanom v dňoch 25. – 26. mája 2019 zrušuje.

II. Konštatuje, že kandidátom za Slovenskú republiku zvoleným vo voľbách do Európskeho parlamentu konaných v Slovenskej republike dňa 25. mája 2019, ktorý sa ujme funkcie poslanca Európskeho parlamentu až keď vystúpenie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska nadobudne právnu účinnosť, je kandidát zvolený za politickú stranu Sloboda a Solidarita [REDAKOVANÉ].“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

9. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 2 ústavy voľby sa musia konať v lehotách nepresahujúcich pravidelné volebné obdobie ustanovené zákonom.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

10. Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

11. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. Podrobnosti o konaní pred ústavným súdom vo volebných veciach upravuje desiaty hlava piatej časti (§ 156 až § 163) zákona o ústavnom súde.

13. Podľa § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do Európskeho parlamentu môže podať politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa osobitného predpisu.

14. Ústavný súd požiadal komisiu o vyjadrenie k otázke aplikácie zostatku delenia po prvom skrutíniu pri určovaní podmieneného mandátu podľa § 220a volebného zákona.

Podľa vyjadrenia komisie táto, vychádzajúc zo skutočnosti, že zostatok delenia volebný zákon výslovne normuje len v prvom skrutíniu (a v druhom skrutíniu nedochádza k ďalšej matematickej operácii delenia), aplikovala tento zostatok aj pri postupe podľa § 220a volebného zákona, keďže iný postup jej neumožňuje čl. 2 ods. 2 ústavy a ustanovenie § 3 ods. 3 tretia veta zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („Jeden právny pojem s vymedzeným významom sa v tomto význame používa jednotne v celom právnom poriadku.“).

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy (prvej vety) ústavný súd rozhoduje v pléne vo veciach uvedených v čl. 105 ods. 2, čl. 107, čl. 125 ods. 1 písm. a) a b), čl. 125a ods. 1, čl. 125b ods. 1, čl. 128, čl. 129 ods. 2 až 7, čl. 129a, čl. 136 ods. 2 a 3 a v čl. 138 ods. 2 písm. b) a c) o zjednocovaní právnych názorov senátov, o úprave svojich vnútorných pomerov a o návrhu rozpočtu ústavného súdu.

17. Po preskúmaní návrhu na začatie konania sudca spravodajca dospel k názoru, že návrh spĺňa zákonom o ústavnom súde predpísané všeobecné náležitosti podania (§ 39), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43) a osobitné náležitosti návrhu na začatie konania vo volebných veciach (§ 158). Keďže sudca spravodajca nezistil ani nedostatok procesných podmienok, za ktorých môže ústavný súd vec prejednať a rozhodnúť (§ 56 ods. 2), predložil plénu ústavného súdu návrh na rozhodnutie o predbežnom prejednaní návrhu v tomto znení:

„Návrh Kresťanskodemokratického hnutia prijíma na ďalšie konanie.“

18. Podľa čl. 134 ústavy ústavný súd sa skladá z trinástich sudcov. Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy (druhá a tretia veta) plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

19. Podľa § 57 zákona o ústavnom súde ak sa nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov ústavného súdu nedosiahne pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania, návrh na začatie konania sa zamietne.

20. Ústavný súd je v súčasnosti obsadený siedmimi sudcami. Z uvedeného vyplýva, že na prijatie návrhu v pléne (a teda aj na prijatie predmetnej volebnej sťažnosti na ďalšie konanie) je potrebné jednomyseľné hlasovanie všetkých členov pléna.

21. Keďže návrh sudcu spravodajcu pri hlasovaní v pléne nezískal potrebnú podporu, návrh na začatie konania ústavný súd zamietol z procesných dôvodov.

22. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Ivan Fiačan.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2019